

עין משפט
נר מצוה

עַן אַ טוטאָע פֿי ק׃
עַד בַּ מ״י פֿע״ו מ״ה׳
אַשׁוּת הִלְ כַּט טוֹר
ש״ע אֵה״ע פֿי ק
סַעִף יג׃

עַה ג מ״י שֵׁס טוֹש״ע שֵׁס
סַעִף יד׃
עוֹ ד מ״י שֵׁס הֵלֵס לַ
טוֹש״ע שֵׁס סַעִף טו׃
עוֹ ה מ״י שֵׁס טוֹש״ע שֵׁס
סַעִף טז׃

מוסף רש"י

הובא בסוף התוספת.

תוספות רי"ד

אביי אהא דתנן כתב לה נדרוש אין לי עלך ועל כי ואתא ר"ש לומר כי שותבעת כתובתה הירושין משביעין אותה. פי' דת"ק סבר דמהני תנאה לגבי יורשין ואין יורשין משביעין אותה היכא דאתנו בהדא אלא גובין בלא שבועה ור"ש סבר כ"ז וכו' דלא מהני לה תנאה לגבי יורשין וקמיפליג בפלוגתא דר"ש ורבנן ר"ש כא"ש ורבנן כרבנן. פי' אי"ש כדאמין לעיל דקסבר שטוש תנאי אינו מועיל גבי יתומים ור"ש ס"ל כוותיה ורבנן דמתיי' ס"ל כרבנן חברי אבי"ש שהיו בדורו דפליג עלי' ואמרי' דמהני תנאה אפילו גבי יורשין ויכין דס"ל לר"ש כא"ש ה' כותיה דהא פסקינן לעיל ה' כא"ש: מחקיף לה ר"פ תינת כ"ז שותבעת כתובה הירושיים משביעים אותה אינה תובעת כתובה אין הירושיים משביעים אותה משביעים אותה מא"ל. פי' אי אלא אתא ר"ש לאפוקי על ת"ק אלא על תנאי הירושיים בלחוד לומר כ"ז שהיא תובעת כתובה הירושיים משביעין אותה בלחוד אמאי הדר ואמר אם אין תובעת כתובה אין הירושיים משביעים אותה אלא אמר ר"פ לאפוקי מר"א ומחלוקות. פי' לא תימא ר"ש אכתב לה נדר שבועה לחוד פליג אלא אכולה מילתא דר"א וכני מחלוקתו פליג אירשא ואסיפא שמעייניה דקאמרו ר"א ורבנן משביעין כ"ז שירצה שבועת אפוטרופא היכא דלא פטרה מן הנודר' ופלי' שלא בשעת תביעת כתובתה ואם פטרה מן השבועה אפילו יורשים אין משביעין אותה כשנפטרע מן כדקמיני נדר ושבועה א"ל ולא לירשמי וכו'. ואתא ר"ש לזמירי כ"ז שותבעת כתובתה יורשים משביעים אותה ואע"ג דכתב לה נדר ושבועה קד"ל לירוש' עליך כא"ש וכדפרוצה אביי ואם אינה תובעת כתובה אין הירושיים משביעים אותה על אפוטרופא שבחיי בעלה ואפילו לא פטרה מן השבועה דל"ל דר"א ומחלוקות דאמרי משביעין אותה כ"ז שירצה בין הירושיים כי בעלה שאין אדם דע ע"י כיב ואיידך דתני ברש"א יורשים בתא סיפא יורשים ואע"ג דבקמייתא ה' כ"ש משום דקד"ל הלכת כא"ש דקאי כותיה אבל בחרתא היינו בסיפא אין הלכת בר"ש דקד"ל יחיד ורבים הלכת כרבין והלכך בין

הבעל בין הירושיים יכולים להשביעה על האפוטרופא שעשת בחיי בעלה אם לא פטרה מן השבועה בין תובעת כתובה בין אינה תובעת עי' בערך מ"ח בס"ה: **בתנן**: הוציאה גט ואין עמה כתובה גובה כתובתה כתובה ואין עמה גט היא אומרת אבד גיטי והוא אומר אבד שוברי וכן בעל חוב שהוציא שט"ח ואין עמו פרוחבול הוי אלו לא יפרעו רשב"ג אומר מן הסכנה ואילך אשה גובה שלא בנכ"ח גובה בפרוחבול. פי' אם הוציאה גט אע"פ שאין עמה כתובה כגון שאומרת אבד שטר כתובתי גובה כתובתה ואי"ל לא פרעתין וקדעת לי שטר כתובתך משום דכתובה היא תנאי ב"ד וכל מעבד" כמאן דנקט שטרא

פמ׃

המנונא האשאה שאמרה לצעלה גירשתי נאמנת ורבי יוחנן אית ליה דרב המנונא לעיל בפ' שני (דף כז: ושם) וצפרק הסקבל (גיטין סד.) וי"ל דלא מהימנא אלא דווקא היכא דלין תובעת כתובתה אבל תובעת כתובתה לא מהימנא דשמא מחמת חימוד ממון אומרת כן והכי אמרינן

בהאשאה שהלכה (יבמות קח. ושם) מת צעלי והמירוני לינשא ממירין אותה לינשא ונותנין לה כתובתה מנו לי כתובתי אף לינשא אין ממירין אותה דלדעתא דכתובה אלא:

יבול לומר גירשתיה ונתתי ב'.‏

ואם תאמר ומאי מיגו הוא זה דאם יאמר לא גירשתיך יתחייב צטאר וכסות ועכשיו דלמר פרעתי פטור עצמו ויש לומר דכשאמר לא גירשתיך נמי פטור גם משאר וכסות דמנו לטענו חטין והודה לו צשעוריס דקד"ל דפטור (שעונות דף תז:) ולא"ת בפ' צמרל (קמטן קז:) דלמנר' האשאה שהלכה היא ובעלה למדינת הים וצאה ואמרה כו' גירשני צעלי מתפרנסת והולכת עד כדי כתובתה ואמאי נישוש שמא צעלה היה אומר לא גירשתיך והוי טענו חטין והודה לו צשעורין ופטור ויש לחלק דשמא אם היה צא צעלה היה מודה לדצריה: **לדירך** דאמרת גט גובה עיקר. לשמואל נמי הוה מני

לאקשוי ובמקום שאין כותצין כתובה: **מתה** אינו יורשה **איצטריכא** צ"ה. ואם תאמר והא מת הוא גובה כתובתה נמי איצטריכא ליה דמינה דייקנין צפרק נערה (לעיל גג.) דלרוסה לא קצר לה ויש לומר דהוי מני' למימני מתה אינו קצירה ולשון גובה כתובתה לא איצטריכא ליה: לא

דאית לה כתובה אילימא מהא ^אנתארמלה או נתגרשה בין מן האירוסין בין מן הנשואין גובה את הכל דלמא דכתב לה וכ"ת אי כתב לה מאי למימרא לאפוקי מדרבי אלעזר בן עזריה דאמר ^בשלא כתב לה אלא ע"מ ^גשהוא כונסה דיקא נמי דקתני גובה את הכל אי אמרת בשלמא דכתב לה משום הכי גובה את הכל אלא אי אמרת דלא כתב לה מאי גובה את הכל מנה מאתים הוא דאית לה ואלא מדרתני רב חייא בר אבין ^דאשתו ארוסה לא אונין ולא מיטמא לה וכן היא לא אוונת ולא מיטמאה לו מתה אינו יורשה מת הוא גובה כתובתה דלמא דכתב לה וכ"ת אי כתב לה מאי למימרא מתה אינו יורשה איצטריכא ליה א"ל רב נחמן לרב הונא לרב דאמר גט גובה עיקר ליחוש דלמא מפקא גיטא בהאי בי דינא וגביא והדרא מפקא בבי דינא אחרינא וגביא וכי תימא דקרעינין ליה אמרה בעינא לאנסובי ביה דקרעינין ליה וכתבינן אנביה גיטא דגן קרענהוי לאו משום דגיטא פסול הוא אלא דלא תיהדר ותיגיבי ביה זמנא אחרינא: **בתנן**: ^השני גיטין ושתי כתובות גובה שתי כתובות וגט אחד או יכתובה ושני גיטין או כתובה וגט ומיתה אינה גובה אלא כתובה אחת ^ושהמגרש את אשתו והחזירה ע"מ כתובה הראשונה מחזירה: **גמ'** אי בעיא בהאי גביא אי בעיא גביא אלא גביא לימא תיהיו תיובתא דרב נחמן אמר שמואל ^זדאמר ר"ג אמר שמואל שני שטרות היוצאין בזה אחר זה ביטר שני את הראשון לאו אתמר עלה אמר רב פפא ומודה רב נחמן דאי אוסיף ביה דיקלא לתוספת כתביה הכא נמי בדאוסף לה ת"ר ^חהוציאה גט וכתובתה ומיתה

היא: **בתנן'** **שני גיטין ושסי כסוצות**. זמן ^ט ראשונה קודם לזמן גט ראשון וזמן כתובה שניה קודם לגט שני: **גובה שסי כסוצות**. שהרי גירשה והחזירה וכתב לה כתובה שניה. אבל קדמו שסי הכסוצות לגט הראשון לא שהרי כשהחזירה לא כתב לה כתובה ומנן צסיפא שמי כסוצות וגט אינה גוצה אלא אחת ^ינלמדנו שהכותב לאשמו שמי כתובות אינה גוצה אלא אחת ואי משום דליגרשא והדרה הא תנן כתובה ושני גיטין אין לה אלא אחת] שז"מ כתובה הראשונה החזירה: **שסי כסוצות וגט**. שקדמו שמהן לגט. ובגמרא מפרש למאי כתב לה: **כסוצה ושני גיטין**. כתובה צנשאלין הראשונים וגירשה והחזירה ולא כתב לה כתובה וחזר וגירשה: **גמ'** אי **צעיא כהאי גציה**. בתמיה. ואשמי כתובות וגט קאי דקמני אין לה אלא כתובה אחת ולא קמני אין לה אלא כתובה אחת או על מנר אחד: **ציטל שני נישא** לה למיטעוד לקוצות מומן ראשון טרפה: **כוס אחר זה**. זמנו של זה קודם לזה הכסוצה על הלוואה אחת או על מנר אחד: **ציטל שני אס הראשון**. ואינו טורף אלא מומן שני דכיון דכתב לשטרא צמרל אחליה לשיעבוד קמא: **דאי אוסיף ציה דקלא**. צשטר שני: **לתוספת כסציו**. ולא אחליה לשיעבוד לצטל זמן שטר ראשון ותרווייהו מיהא לא גציה מדלגא כתב לה צצית' ואוקיפית לה הך אקמייתא אלא שטר כתובה יתיצא כתב לה ולא הזכיר זה את הראשונה הכי קאמר אס תמרצי למחול שיעבוד של ראשונה צצי כתובה זו המרובה ואס לאו גצי הראשונה המועטת הלכך ה' מינייהו דצעיא גציה והכי פרשין צפירקין קמאי ^{יא}דף מג:]: וכי אמר רב נחמן ציטל שני את הראשון צדלא אוסיף ציה מניד דאי לאו לצטולי קמא אחא למאי כתציה: **ומיפה**. ועדי מיתה וצאה לגצות שמי כתובות אחת צמורת גרושין ואחת צמורת צלמנות: **אס**

הכותב לאשתו פרק תשיעי כתובות

ואי לא לא גציה. חיישינן שמא צכר צצתה על פי הגט: **אלמנה צמאי גציה**. כתובה שלה על כרךך צעדי מיתה שמת צעלה ומחזרת שטר כתובה ליורשי' וקורעין אותו: **ניחוש שמא גירשה**. והדרא ומפקא גיטא צצי דינא אחרינא ותגצה עיקר: **ציושצת תחס צעלה**. אין אלמנה גוצה כתובתה אלא"כ מכירין אותה

צצשעת מיתתו היתה יוצצת תחתיו: **אלמנה מן האירוסין**. שלא יצצה תחתיו מעולס: **אלא צמקוס דלא אפשר נר'**. אלא לא תימא ציושצצת תחת צעלה דלפילי הלך למדינת הים נמי ושמעו צו שמת גוצה כתובתה ולא חיישינן לדלמא גירשה והדרא מפקא לגיטא דלמרינן להו כתכוז לכס צוצר דצמקוס שאין לומר הערמה ואי אפשר לה לגצות אס צצא לחוש לכל אלה כגון זו וכגון נשרפה כתובתה צעדים לא נמנענה מלהצגות כתובתה ותכתוז צוצר: **עדי מויהס גופייהו**. צמקוס שאין כותצין כתובה ואין הירשין יכולין לומר לה החזירי לנו שטר כתוצתן נישוש כו': **מר קששא**. ומר ינוקא. שני צניס היו לרב חסדא ושם שניהס שוין אלא שהגדול קורין לו מר קששא ולצטיר קורין לו מר ינוקא ^א (ט): **אלמנה מן האירוסין**. דאית לה כתובה צתנאי צ"ד אס לא כתב לה: **מנלן**. דקאמר לעיל עדי מיתה גופייהו ליחוש דלמא מפקא צלא שטרא שהרי צפרעון ראשון החזירה השטר אס כתב לה וקא חייש להדרא ומפקא אלמא יש לה כתובה צתנאי צ"ד צלא שוס כתובה: **מנלן אס הלך**. עיקר ותוספת: **לא כהני** לה. המוספת אלא ע"מ לכונסה ואס מת צצירוסין אין לה אלא עיקר כתובה: **אלא אי אמרס צשאל כחצ כה**. ובתנאי צ"ד הוא דגציה לאלמנה מנה ומאתים לצתולה הוא דאית לה שהרי אין כלן תוספת: **לא חונן**. ליאסר צין צשט' **ולא מיטמא לה**. אס כהן הוא צשט' כתיצ"ו: **ולא מיטמאה לו**. אינה חייבת להתעסק צו וליטמא צו צין כהנת צין ישראלית אע"פ שצמא' ליטמא למתים האמורים צפרצה כדכתבי (ויקרא כל) לה יטמא זו אינה חייבת ולאו משום כהנת נקט לה שלא חזהרו כהנות מליטמא למתים ^ב: **אינו יורשה**. דגצני ירושת ירושת לא עשה פרוחבול ר"א שביעתי ור"א פרוחבול היה לי ואבד הימני וימני איהו ואילך שנווד ועובדי כוכבים על המצות והיה יראים לשמור גיטיהם ומיד צמקימבול שורפתו וכן פרוחבוליהן האשה גובה שלא בגט אך בכתובה לבד ואינו נאמן לומר פרעתי עד שיראה שובר ובע"ח גובה שלא בפרוחבול דמסתמא אמרי' בדריא שמסר שטור לב"ד ועשו לו פרוחבול ומפני הסכנה שלא ימצא בידו שיפוי. פי' פרוחבול מפורש בס"ס גיטין בפ' השולח הלל התקין פרוחבול כדי שלא תשטטו שביעית שמוסר שטרותיו לב"ד שיגבו חובו מהמלוה כ"ז שיתבענו דהשתא לא קרינא ביה ל"י שאינו תובע ביה אלא מב"ד תובע וכו' שהקפיד היה הפקר יורדים לנכסיו: ודייקינן שי"מ כותבין שובר דאי אין כ"ש נישוש

דלמא מפקא לה לכתובה וגביא ב'. פי' מדרקתני גובה כתובה בהוצאת גט ולא חיישינן דלמא אערומי מערמא והדרה ומפקא כתובה בב"ד אחריתי ולאחר מיתתו תגבה מן הירושיים כתובת אלמנה לאמר לא נהגרשתי ולא נפרעתי דאילו בעידי גירושין לא מציא למיבד דהא קרעי ליה לגיטא ותנן כתובה ואין עמה גט אינה גובה כלל ומדלא חיישינן שי"מ כ"ש ע"כ של לזה ואי"ל להשטט ולומר לא אפרע עד שתחזירי לי שטרי שמא תחזור ותוציאנו אלא אומרם לו פרע והוא יכתוב לך שובר ואוקמי' רב במקום שאין כותבין כתובה. פי' לעולם מהא ליכא למשמע מיניה אי כ"ש אי לא ואת' נישוש דלמא

מסורת הש"ס

(א) (צ"ח:ז:). (ב) [ע"י תוס' קדושין סה. ד"ה ואס תוס' צ"ח: ד"ה מן תוס' לעיל מר. ד"ה והלכתי ותוס' יומא יו: ד"ה מי אכאל], (ג) לעיל מז. נד: צ"ח:ז: (ד) [גס ושס:] (ה) [נצמשה לעיל נד: איהא לצונסה ור"א צצ"ח:ז:]. (ו) לעיל נג. יבמות כט: מנ: צ"ח:יח. סנהדרין כח: ע"ש זא"ע, (ז) לעיל פב: (ח) לעיל מד, (ט) [נע"י תוס' צ"ב:ז: ד"ה מר], (י) [ויקרא כל], (יא) [קדושין לה:], (יב) [נצמצח סו], (יג) [צ"ב קול:]. (ד) ג"י כ"ה,

הגהות הב"ח

(א) ישי"י ד"ה מר קששא. צ"ב עי' צ"ב פ"ק דף ז ע"צ שם תקני מנ' ינוקא קודם וצ"ח פי' תוס' שם שגדול היה וקרי ליה מר ינוקא לפי שגדול צלילתו: (ב) ד"ה שני וכו' זמן כתובה ראשונה וכו' שניה קודם לזמן גט שני:

תוספות רי"ד (המשך)
בריי' דמי והלכך כ"ז שאין הבעל מראה שטר כתובתה פרוט או שובר אי"ל לומר פרוטין והמכא נפקא לן בשנים אחותין שהתנען אחר מעבד"א כ"ז ואם הוציאה כתוב' ואין עמה גט היא אומרת אבד גיטי שלא הוצאתיו בב"ד לגבות ב"ד כתובתי ולא ינוקא קדעתי ביד אלא נאבד ממני והוא אומר אבד שוברי שכבר הוצאת לב"ד ואמרת אבדתי כתובתי והגבנו לך ביד הכתובה ע"פ הגט וקרעוהו (ולא [נוגס] כתי' שובר על הכתובה שאם תוציאנו עוד על הירושיים שטר הכתובה ותבואי לגבות מכת אלמנות לאמר לא נהגרשתי ולא נפרעתי יהיה לי זה השובר לעד ואבד הימני אינה גובה כלום דחיישי' דילמא בגיטא נפרעה כתובתה וקרעתו. וכן בע"ח שהוציא שט"ח אחר שנת השביעית ואין עליו פרוחבול ז"א שטתו שביעתי ור"א פרוחבול היה לי ואבד הימני וימני איהו ואילך שנווד ועובדי כוכבים על המצות והיה יראים לשמור גיטיהם ומיד צמקימבול שורפתו וכן פרוחבוליהן האשה גובה שלא בגט אך בכתובה לבד ואינו נאמן לומר פרעתי עד שיראה שובר ובע"ח גובה שלא בפרוחבול דמסתמא אמרי' בדריא שמסר שטור לב"ד ועשו לו פרוחבול ומפני הסכנה שלא ימצא בידו שיפוי. פי' פרוחבול מפורש בס"ס גיטין בפ' השולח הלל התקין פרוחבול כדי שלא תשטטו שביעית שמוסר שטרותיו לב"ד שיגבו חובו מהמלוה כ"ז שיתבענו דהשתא לא קרינא ביה ל"י שאינו תובע ביה אלא מב"ד תובע וכו' שהקפיד היה הפקר יורדים לנכסיו: ודייקינן שי"מ כותבין שובר דאי אין כ"ש נישוש

דלמא מפקא לה לכתובה וגביא ב'. פי' מדרקתני גובה כתובה בהוצאת גט ולא חיישינן דלמא אערומי מערמא והדרה ומפקא כתובה בב"ד אחריתי ולאחר מיתתו תגבה מן הירושיים כתובת אלמנה לאמר לא נהגרשתי ולא נפרעתי דאילו בעידי גירושין לא מציא למיבד דהא קרעי ליה לגיטא ותנן כתובה ואין עמה גט אינה גובה כלל ומדלא חיישינן שי"מ כ"ש ע"כ של לזה ואי"ל להשטט ולומר לא אפרע עד שתחזירי לי שטרי שמא תחזור ותוציאנו אלא אומרם לו פרע והוא יכתוב לך שובר ואוקמי' רב במקום שאין כותבין כתובה. פי' לעולם מהא ליכא למשמע מיניה אי כ"ש אי לא ואת' נישוש דלמא